

Amb *ó* ho pron. una deixebra meva, filla d'allà, el 1931, i igual ho vaig oir als voltants de la vila el 1932 (exc. 177). Cf. Vila Sala, *Sampedor. Notícia històrica sobre una població catalana*, 185 pp., p. p. els Jocs Florals, 1897.

MENC. ANT. 937: «venditur in comit. Menresa in loco dicto Rio de *Auri*», doc. de St. Benet de Bages; 951: «in com. Manresa, terme de ipso puño, prope *Auri*»; 954: «id. ipso pugo, prope castrum *Auri*», docs. comunicats per Mn. Pladevall, de les col·leccions de St. Benet de Bages. Aquest *Auri* sembla haver estat, doncs, nom d'un castell segons el doc. de 954, ambigüament el riu o altre lloc el 951; i el 937 és *Riu d'Or*.

Com castell consta en una butlla de Benet VII: *Castrum auri* com afr. de Manresa (*Esp. Sagr.* xxviii 234.95). Des del S. xi ja ho tenim com nom d'església parroquial, que passà a ser el de la vila, cada cop més gran. 1081: «Sancto Petro de *Auro*» (*Hist. Lgd.* v, 671); 1154: «parochia Sancti Petri de *Auro*» (Kehr, *Papsturk.*, 342); 1196: «Sancti Petri de *Auro*» (ib., id., 571). I en les relacions de parr. del bisbat de Vic, S. xii, p. p. Pladevall, Sto. Petri d'*Auro* (doc. ii) i S. Petri d'*Or* (doc. iii).

Santpedor conté, doncs, Pe- contracció de Pere PETRUS. Contret ho trobem ja a. 1206: *Sent Pedor* (Soldevila, *Pere el Gran* III, 476); 1315: *Sent P. d'Or* (CoDoACA XII, 231); en les relacions parroquials de Vic encara el 1331 i 1339 S. *Petri de Auro* (Junyent, *Misc. Gri.* I, 378, 389); 1359: «*Sent P. Dor*» (CoDoACA XII, 69); 1409: «ville Sti. Petri de *Auro*» (CCandi, *Mi. Hi. Ca.* I, 101).

El riu o riera d'*Or* crec que és un afl. del Llobregat, que desemboca al S. de St. Fruitós de Bages.

L'ETIM. en l'essencial ja la va donar Mn. Segura (*Veu del Montserrat* 1893, 114-5 i 1898, 324-5), en citar el *Castrum Auri*, i afegint que *Riudor* és el que passa per Santpedor. Quedava, però, dilema: riu o castell; ara veiem que el doc. de 937 parla del riu; un poc més tard, el 954, ja hi consta el castell; i el 951 és ambigu; el castell també podria pendre nom del riu; i és més natural que una població sigui anomenada segons el riu que hi passa, mal sigui petit o gran. És possible que del mateix AURUM 'or' fos derivat una *Valloria* (*inferiore* i *superiore*) que Mn. Segura ens cita en docs. de 1316 i 1317, que són de Sallent; però Sallent és limítrof.

De tota manera es tracta de AURUM 'or', nom del metall, no pas cap NP *Aureus*, car això no podia donar altre resultat que S. P. d'*Ori*. I anomenar un riu o una vall per l'or que hom diu haver-hi trobat, és cosa que es repeteix en altres noms, però no pas dir això d'un castell.

A l'article *riu* hem estudiat i documentat el *Riu d'Or* de Bna. o del Barcelonès, per més que aquí hi hagi coincidència o contaminació amb *Rodors* (<'roldors?'). Però tenim *Coma-d'Or*, pron. -dò a Cerdanya (a Portè: Vall de Querol, xxiii). Penya de l'*Or* a Callosa d'En Sarrià (xxxiv, 185.25, '32 × '41). Font de l'*Or* a Planes d'Alcoi (xxxiii, 138.1). *Cala d'Or*, a la costa d'Eivissa (*Nomencl. mar.*, n.º 33), si bé allí, és nom orna-

mental de propaganda, també repetit a Mallorca etc. Cabeço d'*Or* o *Oro*, 1200 alt., damunt de Busot, al NE. d'Alacant. Per a NLL portuguesos compostos amb *ouro* veg. Silveira, *R. Lus.* xxxv, 129-131.

Un cas més dubtós (que haurem de deixar en quarantena): *Cova de l'Or* en els Terradets, prop de Guàrdia de Noguera, a l'esq. d'aquest riu. Mn. Condò creu que ve d'arenes d'or que borbollaven en una deu d'allí dins, de les quals volia delme el paborde de Mur, a. 1526 (BCEC VIII). En Vila Cunyer, visitant aqueix *Forat de l'Or*, nega que hi hagi arenes auríferes, sinó una arena molt fina (ib. XII, 305). En Rossell, d'Àger, el que nota a l'extrem dels Terradets, és *Cova dels Orps* (*L'Excursionista* II, 556). Resta, doncs, en dubte si és AURUM (o AUROS), o bé ORBOS 'cecs', o encara (puix que de cova es tracta) de ORCUS 'orc, esperit infernal'.

SANTS

Barri i antic municipi, situat en els afores de Barcelona, a l'Oest.

DOC. ANT. 1005: *Sanctos*; 1017: *Sanctis*; 1365: *La parròquia de santa Maria dels Sans* (AlcM).

ETIM. És la forma reduïda del nom de l'antiga parròquia de la població, dedicada a *Santa Maria dels Sants*. J. F. C.

Santuèri i *Santuïri*, V. vol. I, 255-256

Santos, La Creu de ~, punta culminant de la Serra de Cardó, entre Tortosa i Tivissa. Nom amb -o conservada segons la fonètica mossàrab. Versemblant que vingui de CULMINES SANCTOS 'cims sagrats'.

Sanui, V. *Açanui* *Sanxa*, V. S- (misc. moss.) i *Roca-Sança* *Sanxabonet*, *Sanxet*, *Sanxo*, *Sanxollop*, V. S- (misc. moss.) *Sanxet* o *Sauxet*, V. *Saldes*

SANYA

Sanya ross. 'aiguamoll', 'estanyol', germà de l'oc. ant. i mod. *sanba* 'prat estanyat', 'aiguamoll'.

Suggerireu que s'examini la possibilitat que aquest tipus *SANIA 'aiguamoll', 'estanyol', fos simplement un derivat llatí vulgar de SANUS, SANARE, amb el sentit de 'sanejament d'una rodelia', it. *bonifica*. No és una mera especulació, car al Soler em feren constar, 1960, que la partida de *La Sanya*, ja documentada en el cadastre de 1812, i pertanyent al terme del Mas de l'Eula, pren el nom d'un estanyol que hi van fer «per assanir aquell terme».

A Trullars, al peu dels Aspres, hi ha el «Còrrec de les *Sanyetes*». En el Capcir només el trobo com a NL, o genèric, en els Angles (1960). *La Sanya de Nou Ulls*, deu o pou a Garrius. Font de la *Sanya* i partida id. a Clairà. A St. Hipòlit em descriuen la partida de *Les Sanyes*, vora l'Estany de Salses, com «terre calcaire; il y a des ruisseaux entre les parcelles», «en